

Lietuvos II ir III pakopos pensijų fondų bei KIS rinkos apžvalga

2013 m. IV ketvirtis ir 2013 metai

Ši apžvalga apima bendrą visų Lietuvoje veikiančių valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondų, papildomo savanoriško kaupimo pensijų fondų ir kolektyvinio investavimo subjektų veiklos per 2013 m. ketvirtąjį ketvirtį ir 2013 metus analizę, visi lentelėse ir grafikuose pateikti duomenys yra 2013 m. gruodžio 31 dienos, jei nenurodyta kitaip.

Rengiant šią apžvalgą naudoti Lietuvos banko, pensijų kaupimo bendrovių, valdymo įmonių, platintojų ir kiti duomenys, paskelbti iki 2013 m. gruodžio 31 d.

Leidinio koordinatorius Finansinių paslaugų ir rinkų analizės skyriaus vyresnysis specialistas Audrius Šilgalis, tel. (8 5) 268 0524, el. p. asilgalis@lb.lt

Turinys

I. BENDRI II PAKOPOS PF RINKOS DUOMENYS.....	4
II. II PAKOPOS PF INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI.....	5
III. II PAKOPOS PF INVESTICINIO PORTFELIO STRUKTŪRA.....	6
IV. II PAKOPOS PF DALYVIAI	7
V. BENDRI III PAKOPOS PF RINKOS DUOMENYS	8
VI. III PAKOPOS PF INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI	8
VII. PF INVESTICINIO PORTFELIO STRUKTŪRA.....	9
VIII. BENDRI KIS RINKOS DUOMENYS.....	10
IX. KIS DALYVIAI	11
X. KIS TURTAS	12
XI. KIS INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI	13
XII. KIS INVESTICINIO PORTFELIO STRUKTŪRA.....	14
XIII. LIETUVOJE VIEŠAI PLATINAMI UŽSIENIO KIS.....	15

Lentelių sąrašas

1 lentelė. PF dalyviai ir valdomas turtas pagal investavimo strategijas	4
2 lentelė. PF vienetų verčių ir lyginamųjų indeksų pokyčiai	5
3 lentelė. III pakopos PF rinkos duomenys	8
4 lentelė. PF vienetų verčių ir lyginamųjų indeksų pokyčiai	8
5 lentelė. KIS rinkos duomenys	10
6 lentelė. Svertiniai KIS vienetų verčių pokyčiai	13
7 lentelė. KIS vienetų verčių pokyčiai	13

Paveikslų sąrašas

1 pav. II pakopos PF dalyvių skaičiaus ir turto kaita	4
2 pav. II pakopos PF valdomo turto pasiskirstymas pagal PKB	4
3 pav. Pasaulio rinkų pokyčius parodančių indeksų pokyčiai	5
4 pav. II pakopos PF rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases	6
5 pav. KIS pasiskirstymas pagal rūšis	6
6 pav. Apibendrintas II pakopos PF investicijų pasiskirstymas	6
7 pav. II pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal valiutas	6
8 pav. Visų II pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal šalis	6
9 pav. Naujų dalyvių pasiskirstymas pagal PKB 2013 m.	7
10 pav. PKB keitę dalyviai 2013 m.	7
11 pav. III pakopos PF dalyvių skaičiaus ir turto kaita	8
12 pav. III pakopos PF rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases	9
13 pav. KIS pasiskirstymas pagal rūšis	9
14 pav. Apibendrintas III pakopos PF investicijų pasiskirstymas	9
15 pav. III pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal valiutas	9
16 pav. III pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal šalis	9
17 pav. KIS dalyvių skaičiaus ir turto kaita	10
18 pav. KIS turto pasiskirstymas pagal KIS rūšį	10
19 pav. KIS dalyvių pasiskirstymas pagal KIS rūšį	10
20 pav. KIS dalyvių pasiskirstymas pagal VĮ	11
21 pav. Daugiausia dalyvių turintys KIS	11
22 pav. KIS turto pasiskirstymas pagal VĮ	12
23 pav. Daugiausia turto turintys KIS	12
24 pav. Visos KIS rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases	14
25 pav. Investicijų į KIS pasiskirstymas pagal rūšis	14
26 pav. Apibendrintas KIS investicijų pasiskirstymas	14
27 pav. KIS investicijų pasiskirstymas pagal valiutas	14
28 pav. Visų KIS investicijų pasiskirstymas pagal šalis	14
29 pav. Užsienio KIS dalyvių skaičiaus ir turto kaita	15
30 pav. Lietuvoje registruotų KIS ir užsienio KIS platinimas bei išpirkimas	15
31 pav. Užsienio KIS turto pasiskirstymas pagal platintoją	15
32 pav. Užsienio KIS dalyvių pasiskirstymas pagal platintoją	15

Santrumpos

II pakopa	valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimas pensijų kaupimo bendrovių valdomuose pensijų fonduose
III pakopa	papildomas savanoriškas pensijų kaupimas pensijų kaupimo bendrovių valdomuose pensijų fonduose
ECB	Europos centrinis Bankas
IF	investicinis fondas
IFP	išvestinės finansinės priemonės
IKKB	investicinė kintamojo kapitalo bendrovė
KIS	kolektyvinio investavimo subjektas
PF	pensijų fondai
PKB	pensijų kaupimo bendrovė
SVP	skolos vertybiniai popieriai
UAB	uždaroji akcinė bendrovė
UAGDPB	uždaroji akcinė gyvybės draudimo ir pensijų bendrovė
VĮ	valdymo įmonė
VP	vertybiniai popieriai
VVP	Vyriausybės vertybiniai popieriai

I. BENDRI II PAKOPOS PF RINKOS DUOMENYS

2013 m. pabaigoje Lietuvoje veikė 28 II pakopos PF. Juos valdė aštuonios PKB: šešios VĮ ir dvi gyvybės draudimo bendrovės. VĮ valdė 23 II pakopos PF, kurių turto vertė 2013 m. gruodžio 31 d. buvo 4 488,1 mln. Lt, juose pensiją kaupė 890,0 tūkst. dalyvių. Gyvybės draudimo bendrovės valdė penkis II pakopos PF, kurių turto vertė 2013 m. gruodžio 31 d. sudarė 956,4 mln. Lt, juose pensiją kaupė 227,0 tūkst. dalyvių. Nuo 2013 m. pradžios įmoka į II pakopos PF buvo padidinta iki 2,5 proc. (nuo 1,5 % 2012 m.) dalyvių pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos.

Populiariausi ir toliau buvo vidutinės akcijų dalies (iki 70 % savo lėšų investuojantys į akcijas) PF. Jie valdė daugiau kaip pusę viso II pakopos PF turto ir juose savo pensijai kaupė daugiau negu pusę dalyvių (žr. 1 lentelę).

Panaikinti UAB „Citadele investicijų valdymas“ valdomi PF

Lietuvos banko Priežiūros tarnyba 2013 m. lapkričio 20 d. panaikino UAB „Citadele investicijų valdymas“ valdomus PF. Pensijų fondo „Citadele pensija 1“ dalyviai perkelti į UAB „Finasta Asset Management“ valdomą „Finasta“ konservatyvaus investavimo pensijų fondą, pensijų fondo „Citadele pensija 2“ dalyviai – į UAB „MP Pension Funds Baltic“ valdomą pensijų fondą „MP Medio II“.

II pakopos PF turtas per metus augo 13,24 proc.

2013 m. II pakopos PF valdomas turtas padidėjo 636,59 mln. Lt (13,24 %) ir gruodžio pabaigoje sudarė 5 444,47 mln. Lt (žr. 1 pav.). Per paskutinį ketvirtį užfiksuotas 3,39 proc. augimas (178,51 mln. Lt). Dalyvių, kaupiančių pensiją II pakopos PF, skaičius per metus padidėjo 4,61 proc. (49 215 dalyvių), per 2013 m. ketvirtį ketvirtį dalyvių skaičius augo 1,37 proc. (15 143 dalyviai). Per 2013 m. „Sodra“ į PF pervedė 473,96 mln. Lt.

Didelė koncentracija rinkoje

2013 m. pabaigoje beveik 80 proc. turto buvo sutelkta trijuose PKB valdomuose fonduose (žr. 2 pav.): daugiau nei 62 proc. PF turto valdė dvi valdymo įmonės (UAB „Swedbank investicijų valdymas“ – 34,78 % ir UAB „SEB investicijų valdymas“ – 27,87 %) ir 14,47 proc. – UAGDPB „Aviva Lietuva“. Ji pagal PF valdomo turto dydį užima trečią vietą.

Dalyvių pasiskirstymas pagal PKB buvo labai panašus į pasiskirstymą pagal turtą – beveik 80 proc. dalyvių kaupė pensijas viename iš trijų PKB valdomų fondų. Daugiausia dalyvių rinkosi UAB „Swedbank investicijų valdymas“ (38,52 %) ir UAB „SEB investicijų valdymas“ (22,59 %) valdomus fondus, po jų – UAGDPB „Aviva Lietuva“ (16,90 % visų II pakopos PF dalyvių).

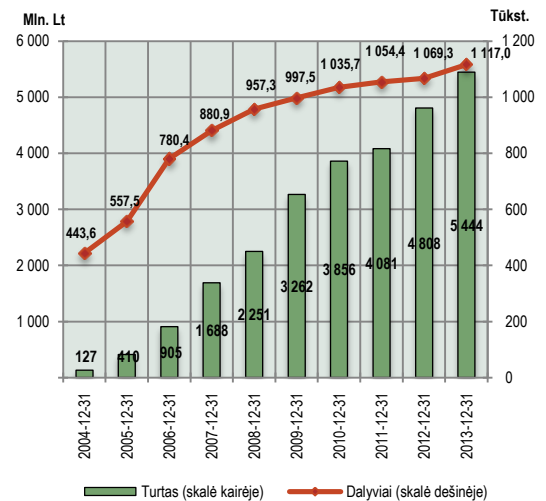
Šios trys valdymo įmonės dominuoja II pakopos PF rinkoje nuo pat pensijų kaupimo sistemos veiklos pradžios. Dėl didelio klientų aptarnavimo padalinių tinklo ir aktyvios pardavimo strategijos šios įmonės jau pirmaisiais pensijų kaupimo sistemos veiklos metais sugebėjo pritraukti daugiausia dalyvių ir turto. 2013 m. gruodžio 31 d., palyginti su 2013 m. trečiojo ketvirčio pabaiga, *Herfindahl-Hirschman* indeksas¹ sumažėjo 38,5 punkto ir sudarė 2 323,3 punkto (per 2013 m. šis indeksas mažėjo 120 punktu). Nors koncentracija rinkoje šiek tiek mažėja, tačiau vis dar yra labai didelė.

1 lentelė. PF dalyviai ir valdomas turtas pagal investavimo strategijas

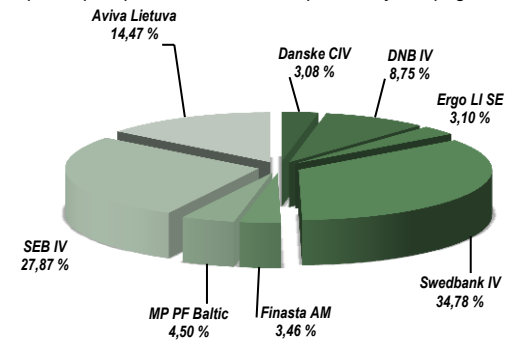
PF pagal investavimo strategijas*	PF skaičius	Dalyvių skaičius	Valdomo turto vertė, mln. Lt
Konservatyvaus investavimo	9	112 135	648,49
Mažos akcijų dalies	4	279 173	1 434,83
Vidutinės akcijų dalies	10	595 469	2 826,06
Akcijų	5	130 232	535,09
Iš viso	28	1 117 009	5 444,47

*Pagal investavimo strategijas fondai skirstomi į keturias rizikos grupes: konservatyvaus investavimo, mažos akcijų dalies (iki 30 % lėšų investuoja į akcijas), vidutinės akcijų dalies (30–70 %) ir akcijų PF (70–100 %).

1 pav. II pakopos PF dalyvių skaičius ir turto kaita

2 pav. II pakopos PF valdomo turto pasiskirstymas pagal PKB

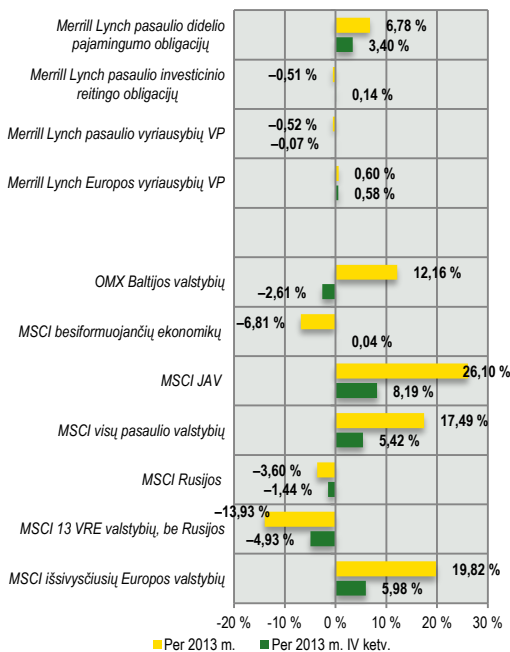

¹ *Herfindahl-Hirschman* indeksas yra vienas iš dažniausiai taikomų koncentracijos rodiklių. Indeksas apskaičiuojamas taip:

$HHI = \sum_{i=1}^n (x_i)^2$, kur: x_i – i PKB rinkos dalis pagal turtą, n – PKB skaičius. *Herfindahl-Hirschman* indekso reikšmės kinta tarp intervalo $10\,000/n \leq HHI \leq 10\,000$ ribų. Šis indeksas įgytų mažiausią reikšmę, jei struktūros visos sudedamosios dalys būtų lygios, t. y. kiekviena PKB užimtų po vienodą rinkos dalį. Didžiausią reikšmę indeksas įgytų tada, kai viena sudedamoji dalis sudarytų 100 proc. visos struktūros, t. y. rinkoje veiktų viena PKB. Praktikoje didesnė negu 1 800 *Herfindahl-Hirschman* indekso reikšmė paprastai rodo didelę koncentraciją.

II. II PAKOPOS PF INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI

3 pav. Pasaulio rinkų pokyčius parodančių indeksų pokyčiai

2 lentelė. PF vienetų verčių ir lyginamųjų indeksų pokyčiai

	Vieneto vertės pokytis 2013 m. IV kv.	Vieneto vertės pokytis per 2013 m.	Lyginamojo indekso pokytis per 2013 m.
Konservatyvaus investavimo PF			
Aviva Europensija	▲ 1,2	▲ 1,2	▲ 2,1
Konservatyvaus valdymo Danske pensija	▲ 0,9	▲ 1,3	▲ 2,4
DNB pensija 1	▲ 0,8	▲ 1,3	▲ 2,3
ERGO konservatyvusis	▲ 1,0	▲ 1,2	▲ 2,6
Finasta konservatyvaus investavimo	▲ 1,4	▲ 3,2	▲ 1,4
Finasta nuosaikus	▲ 0,5	▲ 1,4	▲ 2,2
MP Stabilo II	▲ 0,1	▲ 0,4	▲ 1,2
SEB pensija 1	▲ 0,1	▼ 0,1	▼ 0,2
Swedbank pensija 1	▲ 0,2	▲ 0,3	▲ 0,2
Svertinis pokytis	▲ 0,5	▲ 0,6	▲ 0,9
Mažos akcijų dalies PF			
Aviva Europensija plius	▲ 2,3	▲ 5,2	▲ 4,5
DNB pensija 2	▲ 1,3	▲ 3,5	▲ 4,2
Finasta augančio pajamingumo	▲ 2,0	▲ 4,7	▲ 0,2
Swedbank pensija 2	▲ 1,3	▲ 1,8	▲ 2,1
Svertinis pokytis	▲ 1,7	▲ 3,4	▲ 3,3
Vidutinės akcijų dalies PF			
Aviva Europensija ekstra	▲ 3,3	▲ 9,8	▲ 6,8
Danske pensija 50	▲ 2,5	▲ 5,7	▲ 9,9
DNB pensija 3	▲ 2,2	▲ 6,7	▲ 6,2
ERGO balans	▲ 2,2	▲ 6,2	▲ 4,7
Finasta aktyvaus investavimo	▲ 2,4	▲ 5,8	▲ 0,0
Finasta subalansuotas	▲ 2,1	▲ 4,5	▲ 8,0
MP Medio II	▲ 3,1	▲ 7,4	▲ 8,7
SEB pensija 2	▲ 1,4	▲ 3,6	▲ 3,2
Swedbank pensija 3	▲ 1,8	▲ 3,8	▲ 4,1
Swedbank pensija 4	▲ 2,0	▲ 5,1	▲ 5,9
Svertinis pokytis	▲ 1,8	▲ 4,6	▲ 4,4
Akcijų PF			
Danske pensija 100	▲ 3,7	▲ 9,4	▲ 16,7
Finasta racionalios rizikos	▲ 3,1	▲ 9,9	▼ 0,7
MP Extremo II	▲ 4,2	▲ 11,0	▲ 11,8
SEB pensija 3	▲ 2,7	▲ 8,3	▲ 6,6
Swedbank pensija 5	▲ 2,5	▲ 7,5	▲ 8,3
Svertinis pokytis	▲ 3,4	▲ 9,4	▲ 9,4
Bendras svertinis pokytis	▲ 1,8	▲ 4,3	▲ 4,2

Finansų rinkose kainos didėjo

2013 m. ketvirtasis ketvirtis investuotojams buvo permainingas. JAV tęsiamas ekonomikos skatinimas, įvykęs susitarimas dėl galimo skolos padidavimo ir biudžeto, ECB sprendimas sumažinti bazinę palūkanų normą ir vis labiau pastebimas išsivysčiusių šalių ekonomikos atsigavimas šių šalių rinkas paveikė teigiamai. Ketvirtąjį ketvirtį, kaip ir visus 2013 m., Rusijos, taip pat Vidurio ir Rytų Europos valstybių ekonomiką ir toliau buvo apėmęs nuosmukis, tai parodo ir šių šalių akcijų rinkų indeksai. 7 iš 11 pasaulio rinkų kitimą rodančių indeksų šį ketvirtį didėjo (žr. 3 pav.). Daugiausia padidėjo JAV rinkos pokyčius perteikiančio indekso ir išsivysčiusių Europos valstybių rinkų indekso reikšmės.

Praėjusius 12 mėn. pasaulio finansų rinkos labai svyravo. Lėtėjantis besiformuojančios rinkos ekonomikos šalių ūkio augimas, Rusijos ekonomikos augimo sumažėjimas lėmė šių šalių finansų rinkų pokyčius perteikiančių indeksų verčių sumažėjimą. Per 2013 m. labiausiai padidėjo JAV rinkos pokyčius parodantis indeksas. Jo vertė per 12 mėn. pakilo 26,10 proc. Taip pat reikšmingai didėjo išsivysčiusių Europos valstybių akcijų rinkų pokyčius rodantis indeksas – 19,82 proc. Obligacijų indeksų grupėje išsiskyrė didelio pajamingumo obligacijų pokyčius parodantis indeksas – jis per 12 mėn. kilo 6,78 proc.

Didėjo visų PF vienetų vertės

Augimas akcijų rinkose lėmė teigiamus į jas investuojančių fondų rezultatus, augo ir į skolos vertybinius popierius investuojančių fondų vienetų vertės. Per 2013 m. ketvirtąjį ketvirtį didėjo visų PF vienetų vertės, vidutiniškai – 1,8 proc., akcijų PF vienetų vertės kilo 3,4, vidutinės akcijų dalies PF – 1,8, mažos akcijų dalies PF – 1,7, o konservatyvaus investavimo PF – 0,5 proc. Per ketvirtį didžiausias vieneto vertės pokytis užfiksuotas „MP EXTREMO II“ fonde – 4,2 proc.

Per 2013 m. didėjo visų, išskyrus vieną, rinkoje veikiančių PF vienetų vertės, vidutiniškai 4,3 proc., fondų lyginamieji indeksai augo 4,2 proc. Naujausi II pakopos PF veiklos rezultatai pateikti Lietuvos banko interneto svetainėje².

² Adresas: http://www.lb.lt/finansu_istaigu_finansines_ataskaitos.

III. II PAKOPOS PF INVESTICINIO PORTFELIO STRUKTŪRA

Daugiausia II pakopos PF lėšų investuota į KIS

2013 m. pabaigoje didžiausią dalį (55,98 %) II pakopos PF investicijų sudarė investicijos į KIS vienetus arba akcijas (žr. 4 pav.). Jų vertė metų pabaigoje buvo 3,05 mlrd. Lt. Didžiausia dalis lėšų, investuotų į KIS, orientuota į akcijų KIS (žr. 5 pav.). Investicijos į juos sudarė 34,81 proc. viso II pakopos PF portfelio (1,90 mlrd. Lt), beveik perpus mažesnė dalis teko skolos vertybinių popierių KIS. Į juos investuota 19,03 proc. minėto portfelio (1,04 mlrd. Lt). Į kitus KIS (privataus kapitalo, nekilnojamojo turto, žaliavų, alternatyvaus investavimo ir kt.) investuota 2,14 proc. II pakopos PF turto (116,60 mln. Lt). Per 2013 m. padidėjo investicijos į KIS (307,74 mln. Lt, iš jų 284,34 mln. Lt – akcijų KIS) ir VVP, o mažėjo indėlių dalis PF portfeliuose. Tokius pokyčius galima paaiškinti ta aplinkybe, kad fondai, pagerėjus situacijai rinkose, vėl ėmė ieškoti galimybių investuoti, o indėlius laikyti nėra naudinga investuotojams.

Antra pagal populiarumą investicija – VVP. Į juos tiesiogiai investuota 38,07 proc. II pakopos PF turto (2,07 mlrd. Lt). Per 2013 m. investicijų į VVP dalis padidėjo 307,74 mln. Lt, per 2013 m. IV kv. – 118,99 mln. Lt.

Toliau matyti indėlių mažėjimo tendencija: indėlių dalis 2012 m. sumažėjo nuo 4,61 iki 2,28 proc. II pakopos PF portfelių ir 2012 m. pabaigoje sudarė 109,59 mln. Lt, o per 2013 m. ji sumažėjo iki 0,55 proc. (30,11 mln. Lt). Pagrindinė priežastis – labai mažos indėlių palūkanų normos rinkoje, verčiančios ieškoti kitų saugaus investavimo alternatyvų. Investicijos į įmonių SVP sudarė 1,81 proc., grynaisiais pinigais atsiskaitomojoje sąskaitoje buvo laikoma 2,52 proc. fondų lėšų (grynųjų pinigų suma per metus padidėjo nuo 74,22 iki 137,01 mln. Lt), o tiesiogiai į akcijas PF investavo 1,06 proc. viso valdomo turto. Rizikai drausti naudojamos IFP ir kitos pozicijos (gautinos, mokėtinos sumos ar kt.) sudarė nereikšmingą fondų investicijų dalį. Fondų investicijas į KIS priskyre prie atitinkamų tiesioginių investicijų (akcijų KIS – prie investicijų į akcijas, skolos VP KIS – prie investicijų į įmonių SVP), galime apibendrinti II pakopos PF investicijų pasiskirstymą (žr. 6 pav.).

Didžioji dalis II pakopos PF portfelių turto buvo investuota eurais

Kaip matyti iš 7 pav., 2013 m. gruodžio 31 d. didžiausia dalis (apie 68,22 %) PF turto buvo investuota eurais, t. y. 3,71 mlrd. Lt. Šia valiuta investuojama į užsienio šalyse registruotus fondus, taip pat užsienio šalių VVP ir akcijas. Investicijų litais dalis portfeliuose svyruoja, 2010–2012 m. ši dalis augo, daugiausia dėl investicijų į Lietuvos VVP ir augančių indėlių skaičiaus, po to ėmė mažėti ir 2013 m. pabaigoje sudarė 13,67 proc. fondų portfelio (744,25 mln. Lt). Net 89,32 proc. šių lėšų buvo investuota į Lietuvos VVP ir 10,36 proc. buvo lėšos, laikomos kaip indėliai ar gryniesi pinigai atsiskaitomojoje sąskaitoje. PF investicijos JAV doleriais sudarė 12,16 proc., arba 662,00 mln. Lt. Investicijų JAV doleriais dalis dėl JAV rinkų augimo didėja nuo 2012 m. pradžios iki 2013 m. vidurio, ypač ji padidėjo tuo metu, kai Europos šalys susidūrė su problemomis.

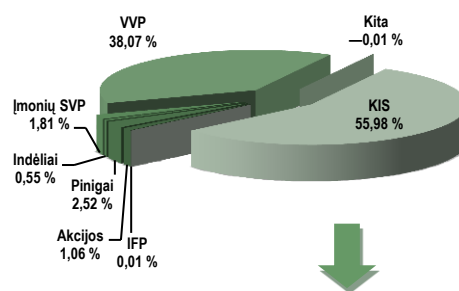
Daugiausia lėšų investuota Lietuvoje ir Liuksemburge

Išanalizavus visų II pakopos PF investicijų pasiskirstymą pagal šalis, matyti, kad beveik 50 proc. viso turto investuota Lietuvoje ir Liuksemburge. Po šių šalių pagal investicijų dydį yra Airija, Vokietija ir Prancūzija (žr. 8 pav.). II pakopos PF Liuksemburge, Airijoje ir Prancūzijoje investuoja į šiose šalyse įsteigtus KIS, o Vokietijoje – į KIS ir VVP. Iš viso Lietuvoje buvo investuota 23,52, o užsienyje – 76,48 proc. II pakopos PF turto.

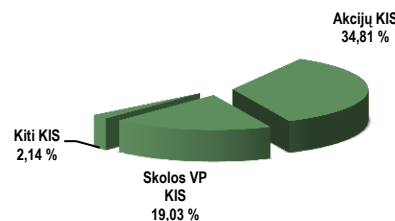
Liuksemburge PF investuoja į skirtingus KIS

Liuksemburge II pakopos PF 2013 m. gruodžio 31 d. buvo investavę 1,31 mlrd. Lt, iš jų 1,29 mlrd. Lt – į Liuksemburge registruotus ir garsiausių pasaulio valdytojų valdomus KIS, investuojančius skirtingose šalyse. Reikalavimai, kuriuos turi atitikti KIS, kad į juos galėtų investuoti II pakopos PF, yra išdėstyti Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo 49 straipsnyje.

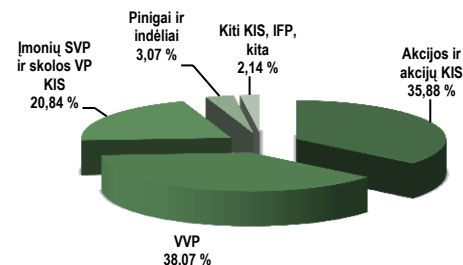
4 pav. II pakopos PF rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases

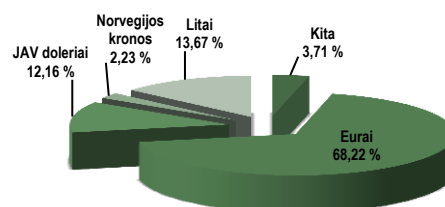
5 pav. KIS pasiskirstymas pagal rūšis

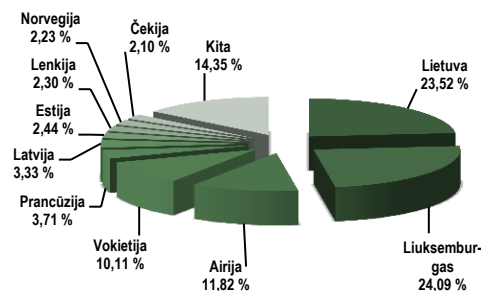
6 pav. Apibendrintas II pakopos PF investicijų pasiskirstymas

7 pav. II pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal valiutas

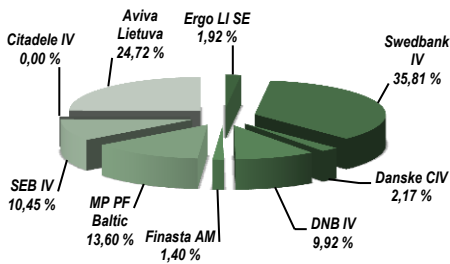
8 pav. Visų II pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal šalis

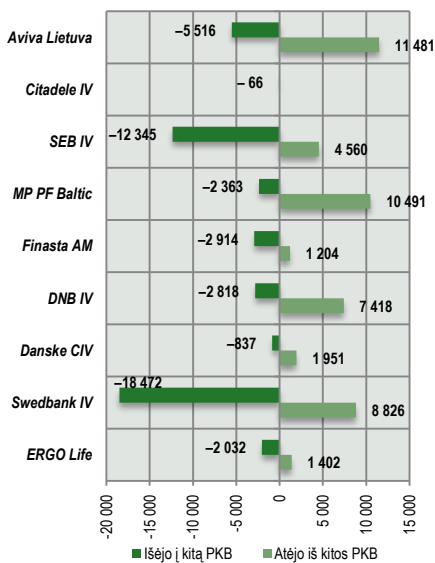

IV. II PAKOPOS PF DALYVIAI

9 pav. Naujų dalyvių pasiskirstymas pagal PKB 2013 m.

10 pav. PKB keitė dalyviai 2013 m.³

Aviva Lietuva, kuriems iki pensijos liko daug metų, rekomenduojama kaupti rizikinguose fonduose ir taip išnaudoti akcijų rinkos augimo potencialą. Senstant riziką reikėtų mažinti, o likus 7 m. iki pensijos patartina pereiti į konservatyvaus investavimo PF, kad artėjant pensijai sukauptos lėšos būtų išsaugotos ir nenuvertėtų dėl rinkos svyravimų.

Dalyviai apsisprendė dėl tolesnio kaupimo

Nuo šių metų balandžio 1 d. iki lapkričio 30 d. asmenys, dalyvaujantys pensijų kaupimo sistemoje (ir pasirašę pensijų kaupimo sutartis iki 2013 m.), turėjo pasirinkti, kaip sistemoje dalyvauti toliau (stabdyti įmokas į PF, primokėti papildomai iš savo atlyginimo ar nieko nekeisti). „Sodros“ duomenimis, atnaujintais 2013 m. gruodžio 30 d., papildomai mokėti iš savo lėšų ir už tai gauti papildomą įmoką iš valstybės biudžeto nusprendė 352,5 tūkst. dalyvių, o 24 tūkst. asmenų nusprendė stabdyti įmokas į PF ir toliau pensijai kaupti „Sodroje“. Taip pat papildomas įmokas į fondus mokės visi nauji dalyviai, pensijų kaupimo sutartis pasirašę 2013 m.

Nauji dalyviai rinkosi akcijų PF

Naujų dalyvių, atėjusių į pensijų kaupimo sistemą 2013 m. ir pasirašiusių pensijų kaupimo sutartis su PKB, buvo 54 054. Visi šie dalyviai pensijai kaupia pagal naujas sąlygas, įsigaliojusias nuo 2014 m. sausio 1 d., ir papildomai investuoja į PF dalį savo atlyginimo. Naujų dalyvių skaičius mažėja, pagrindinė priežastis yra ta, kad didžioji dirbančiųjų dalis jau dalyvauja II pakopos pensijų kaupimo sistemoje. 2013 m. 37,88 proc. (20 475) naujų dalyvių rinkosi akcijų PF, o 37,70 proc. (20 379) – vidutinės akcijų dalies PF, mažos akcijų dalies PF ir konservatyvaus investavimo PF – atitinkamai 22,38 ir 2,04 proc. Toks naujų dalyvių pasirinkimas rodo, kad, esant palankiai situacijai akcijų rinkose, dalyviams priimtina didesnė rizika. 2013 m. daugiausia (žr. 9 pav.) naujų dalyvių (pirmąkart pasirašiusių II pakopos pensijų kaupimo sutartis) pritraukė UAB „Swedbank investicijų valdymas“ (35,81 %), UAGDPB „Aviva Lietuva“ (24,72 %) ir UAB „MP Pension Funds Baltic“ (13,60 %).

PKB keitė 4,24 proc. dalyvių

2013 m. 47 363 dalyviai nusprendė pakeisti PKB (žr. 10 pav.), daugiausia dalyvių atėjo į UAGDPB „Aviva Lietuva“ ir UAB „MP Pension Funds Baltic“ valdomus fondus. Daugiausia dalyvių išėjo iš UAB „Swedbank investicijų valdymas“ ir UAB „SEB investicijų valdymas“ valdomų fondų.

PF toje pačioje bendrovėje keitė 14 698 dalyviai, dažniausiai buvo pereinama į didesnės rizikos fondą. Pagrindinė priežastis – geri rizikingesnių fondų rezultatai. Per nagrinėjamą laikotarpį 5,56 proc. visų kaupiančiųjų II pakopos PF (62 061 dalyvis) nusprendė pakeisti PKB arba PF.

Per 2013 m. IV ketvirtį bendrovę keitė 16 304 dalyviai, o fondą toje pačioje bendrovėje – 5 188 dalyviai.

Pensijų fondą rekomenduojama rinktis atsižvelgiant į laikotarpį, likusį iki

³ Parengta pagal „Sodros“ pateiktus duomenis.

V. BENDRI III PAKOPOS PF RINKOS DUOMENYS

III pakopos PF valdomas turtas didėjo

2013 m. pabaigoje Lietuvoje veikė 10 papildomo savanoriško pensijų kaupimo PF (žr. 3 lentelę), juos valdė penkios VĮ, o jų veiklą prižiūrėjo Lietuvos bankas. Šiais metais „UAB „Danske Capital investicijų valdymas“ įsteigė III pakopos PF „Danske pensija Plius“, o UAB „DNB investicijų valdymas“ – III pakopos PF „DNB papildoma konservatyvi pensija“.

2013 m. rugsėjo 27 d. Lietuvos banko Priežiūros tarnyba patvirtino steigiamo III pakopos pensijų fondo „DNB papildoma konservatyvi pensija“ taisykles. Šis fondas veiklą pradėjo 2013 m. spalio mėn.

2013 m. spalio 2 d. Lietuvos banko Priežiūros tarnyba panaikino „Citadele“ papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondą. Dalyviai, kurie savo noru neperėjo į kitos valdymo įmonės valdomą III pakopos PF ir neatsiėmė jiems priklausančių lėšų, turėtų kreiptis į AB „Citadele“ banką.

Nors 2013 m. trečiąjį ketvirtį buvo likviduojamas vienas III pakopos PF, fondų valdomas turtas per 2013 m. padidėjo 21,69 mln. Lt (19,97 %) ir gruodžio pabaigoje sudarė 130,35 mln. Lt (žr. 11 pav.), nuo rugsėjo mėn. pabaigos visų rinkoje veikiančių III pakopos PF turtas augo 11,64 mln. Lt (9,81 %). Dalyvių, kaupiančių pensiją III pakopos PF, skaičius per metus padidėjo 19,65 proc. (5 622 dalyviais) ir gruodžio pabaigoje jų buvo 34 237. Toks smarkus dalyvių skaičiaus augimas buvo tik pirmaisiais fondų veiklos metais (2004–2005). Per 2013 m. ketvirtąjį ketvirtį dalyvių skaičius padidėjo 2 168 dalyviais (6,76 %).

Didelė koncentracija rinkoje

2013 m. gruodžio 31 d. beveik 82 proc. turto buvo sutelkta dviejų PKB fonduose: 53,7 proc. PF turto valdė UAB „SEB investicijų valdymas“ ir 28,5 proc. – UAB „DNB investicijų valdymas“. Trečioji ir ketvirtoji vietos pagal valdomo PF turto dalį (11,5 % ir 5,7 %) teko UAB „Finasta Asset Management“ ir UAB „MP Pension Funds Baltic“. UAB „Danske Capital investicijų valdymas“ valdė 0,7 proc. turto.

Dalyvių pasiskirstymas pagal PKB buvo panašus į turto pasiskirstymą: daugiausia dalyvių pritraukė UAB „DNB investicijų valdymas“ valdomi fondai – 55,48 proc. ir UAB „SEB investicijų valdymas“ – 30,04 proc., trečioje vietoje pagal dalyvių skaičių buvo UAB „Finasta Asset Management“ – 9,31 proc.

2013 m. gruodžio 31 d. *Herfindahl-Hirschman* indeksas sudarė 3 855,27 punkto, o tai rodo labai didelę koncentraciją rinkoje.

VI. III PAKOPOS PF INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI

2013 m. beveik visų PF vienetų vertės didėjo

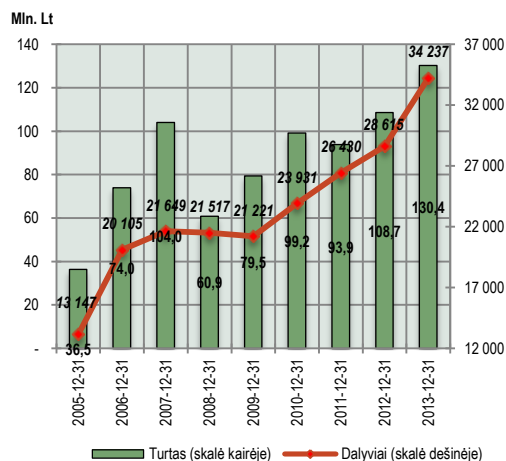
Kilimas pasaulio finansų rinkose lėmė teigiamus III pakopos PF rezultatus, beveik visų PF vienetų vertės 2013 m. didėjo, vidutiniškai 6,4 proc. (žr. 4 lentelę). Daugiausia didėjo rizikingiausių, savo taisyklėse nurodančių iki 100 proc. investavimo į akcijas galimybę, PF vienetų vertės – vidutiniškai 9,0 proc. Mišraus investavimo PF vertės kilo mažiau – 3,5 proc., o obligacijų PF – 3,2 proc.

Per ketvirtąjį ketvirtį kilo visų fondų vienetų vertės – nuo 0,2 iki 4,2 proc., daugiausia didėjo akcijų PF vienetų vertės.

3 lentelė. III pakopos PF rinkos duomenys

VĮ pavadinimas	PF pavadinimas	Turtas, mln. Lt	Dalyviai
UAB „SEB investicijų valdymas“	SEB pensija 1 plius	16,90	1 473
	SEB pensija 2 plius	53,05	8 813
UAB „DNB investicijų valdymas“	DNB papildoma konservatyvi pensija	0,62	559
	DNB papildoma pensija	32,79	16 745
	DNB papildoma pensija 100	3,72	1 692
UAB „Finasta Asset Management“	Finasta akcijų pensija plius	7,57	1 703
	Finasta obligacijų pensija plius	7,39	1 484
UAB „MP Pension Funds Baltic“	MP Medio III	2,74	342
	MP Extremo III	4,71	893
UAB „Danske Capital investicijų valdymas“	Danske pensija Plius	0,86	533
Iš viso		130,35	34 237

11 pav. III pakopos PF dalyvių skaičiaus ir turto kaita

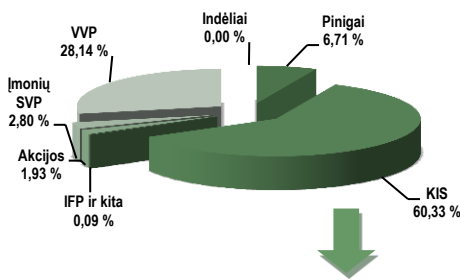
4 lentelė. PF vienetų verčių ir lyginamųjų indeksų pokyčiai

PF pavadinimas	Vieneto vertės pokytis 2013 m. IV ketv.	Vieneto vertės pokytis per 2013 m.	Lyginamojo indekso pokytis per 2013 m.
Obligacijų PF			
Finasta obligacijų pensija plius	▲ 1,4	▲ 3,2	▲ 2,2
DNB papildoma konservatyvi pensija	-	-	-
Svertinis pokytis	▲ 1,4	▲ 3,2	-
Mišraus investavimo PF			
DNB papildoma pensija	▲ 1,9	▲ 5,1	▲ 6,2
MP MEDIO III	▲ 3,1	▲ 7,1	-
SEB pensija 1 plius	▲ 0,2	▼ 0,4	-
Svertinis pokytis	▲ 1,4	▲ 3,5	-
Akcijų PF			
DNB.papildoma pensija 100	▲ 3,6	▲ 11,9	▲ 10,3
Danske pensija plius	▲ 0,7	-	-
Finasta akcijų pensija plius	▲ 3,9	▲ 13,8	▼ 0,7
MP EXTREMO III	▲ 4,2	▲ 10,3	-
SEB pensija 2 plius	▲ 2,6	▲ 8,2	-
Svertinis pokytis	▲ 2,9	▲ 9,0	-
Bendras svertinis pokytis	▲ 2,2	▲ 6,4	-

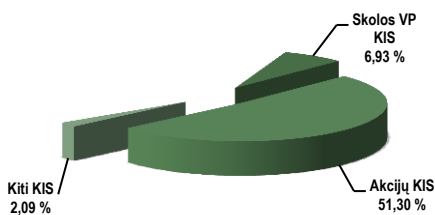

VII. PF INVESTICINIO PORTFELIO STRUKTŪRA

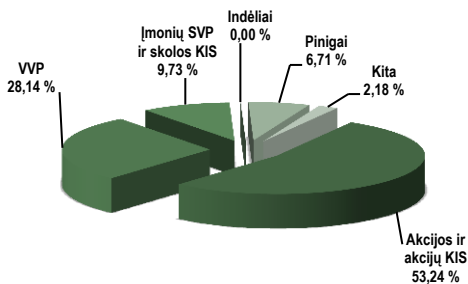
12 pav. III pakopos PF rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases

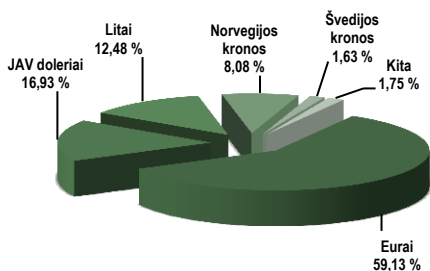
13 pav. KIS pasiskirstymas pagal rūšis

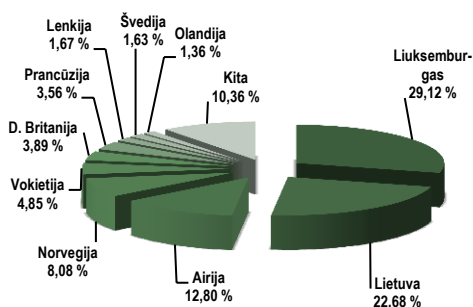
14 pav. Apibendrintas III pakopos PF investicijų pasiskirstymas

15 pav. III pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal valiutas

16 pav. III pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal šalis

Daugiausia III pakopos PF lėšų investuota į KIS

2013 m. gruodžio 31 d. didžiausią dalį (60,33 %) III pakopos PF investicijų sudarė investicijos į KIS vienetus, šių investicijų vertė buvo 78,63 mln. Lt (žr. 12 pav.). Didžiausia lėšų, investuotų į KIS, dalis buvo paskirstyta į akcijų KIS (žr. 13 pav.): investicijos į juos sudarė 51,30 proc. viso III pakopos PF portfelio (66,87 mln. Lt), kita dalis teko skolos KIS, į kuriuos investuota 6,93 proc. (9,04 mln. Lt), ir kitiems KIS – 2,09 proc. (2,72 mln. Lt). Per 2013 m. į KIS investuotas turtas padidėjo 9,75 mln. Lt.

Antra pagal populiarumą investicija – VVP. Į juos tiesiogiai investuota 28,14 proc. III pakopos PF turto (36,68 mln. Lt). Per 2013 m. investicijos į VVP padidėjo 9,77 mln. Lt.

Ketvirčio pabaigoje fondai neturėjo indėlių, o grynųjų pinigų dalis portfeluose per 2013 m. padidėjo nuo 3,97 iki 8,75 mln. Lt. Į įmonių SVP pensijų fondai investavo 2,80 proc. savo turto, o į akcijas – 1,93 proc. Išvestinės finansinės priemonės, naudojamos rizikai drausti, ir kitos pozicijos (gautinos, mokėtinos sumos ar kt.) sudarė nereikšmingą fondų investicijų dalį.

III pakopos PF daugiausia investuoja į akcijas ir akcijų KIS

III pakopos PF investicijas į KIS priskybę prie atitinkamų tiesioginių investicijų (akcijų KIS – prie investicijų į akcijas, skolos KIS – prie investicijų į įmonių SVP), galime apibendrinti investicijų pasiskirstymą 2013 m. gruodžio 31 d. (žr. 14 pav.). Didžiausią III pakopos PF investicijų dalį (53,24 %, arba 69,39 mln. Lt) sudaro investicijos į akcijas ir akcijų KIS. Investicijos į VVP sudaro 28,14 proc. portfelio (36,68 mln. Lt), įmonių SVP ir skolos KIS teko 9,73 proc. (12,69 mln. Lt). Didžioji dalis lėšų, investuotų į VVP, buvo investuotos į Lietuvos Respublikos VVP (49,58 %, arba 18,19 mln. Lt).

Didžioji III pakopos PF turto dalis buvo investuota eurais

Kaip matyti iš 15 pav., 2013 m. gruodžio 31 d. didžiausia dalis (apie 59 %) PF turto, t. y. 77,07 mln. Lt, investuota eurais. PF investicijos JAV doleriais sudarė 16,93, investicijos litais – 12,48 proc. III pakopos PF turto, kita dalis buvo investicijos Norvegijos kronomis (8,08 %), Švedijos kronomis (1,63 %) ir kitomis valiutomis (1,75 %).

Daugiausia lėšų investuota Liuksemburge ir Lietuvoje

Išanalizavus visų III pakopos PF investicijų pasiskirstymą pagal šalis, matyti, kad 52 proc. viso turto investuota Liuksemburge (29,12 %) ir Lietuvoje (22,68 %). Po šių šalių pagal investicijų dydį yra Airija, Norvegija ir Vokietija (žr. 16 pav.). Didžiausia III pakopos PF lėšų dalis Liuksemburge, Airijoje ir Norvegijoje investuota į šiose šalyse įsteigtus KIS.

Toks investicijų pasiskirstymas beveik nekinta nuo sistemos veiklos pradžios. Fondai, ieškodami diversifikavimo galimybių ir profesionalaus valdymo, nemažą dalį lėšų nukreipia į užsienyje registruotus, garsiausių pasaulio valdytojų valdomus KIS.

VIII. BENDRI KIS RINKOS DUOMENYS

2013 m. gruodžio 31 d. Lietuvoje 10 VĮ, prižiūrimų Lietuvos banko, buvo įsteigusios 33 KIS (32 IF ir 1 IKKB): 9 akcijų, 3 SVP, 7 mišraus investavimo, 7 nekilnojamojo turto, 5 alternatyvaus investavimo ir 2 privataus kapitalo KIS. Be to, 4 sudėtiniai KIS, priskirti prie mišraus (3) ir alternatyvaus (1) investavimo fondų, turėjo 13 subfondų: 10 akcijų, 1 mišraus investavimo, po 1 SVP ir alternatyvaus investavimo. Lietuvoje įsteigti 20 specialiųjų, 14 – suderintųjų KIS. Iš 2013 m. pabaigoje veikusių fondų vienas privataus kapitalo ir vienas alternatyvaus investavimo KIS neturėjo investicijų ir dalyvių.

Toliau apžvalgoje nagrinėjami tik investicinę veiklą vykdančios KIS, o sudėtinių KIS subfondai vertinami kaip atskiri subjektai, todėl keičiasi bendras analizuojamų KIS skaičius (žr. 5 lentelę).

Lietuvoje įsteigtas „Citadele Baltijos jūros valstybių investicinis akcijų fondas“ prijungtas prie Latvijoje įsteigto investicinio fondo „Citadele Baltic Sea Equity Fund“. Fondų sujungimo procedūra baigta šių metų lapkričio 19 d.

Populiariausi ir toliau buvo akcijų fondai

Po ilgiau nei ketverius metus trukusio KIS dalyvių skaičiaus mažėjimo 2013 m. pirmąjį ketvirtį buvo užfiksuotas augimas, tačiau dėl dalyvių pokyčio kitais ketvirčiais dalyvių skaičius nuo metų pradžios sumažėjo 993 (žr. 17 pav.). Didžiausią įtaką tam padarė „Citadele“ fondų jungimas. 2013 m. pabaigoje bendra KIS investicinių portfelių vertė buvo 837,95 mln. Lt, o KIS dalyvių skaičius – 17,9 tūkst.

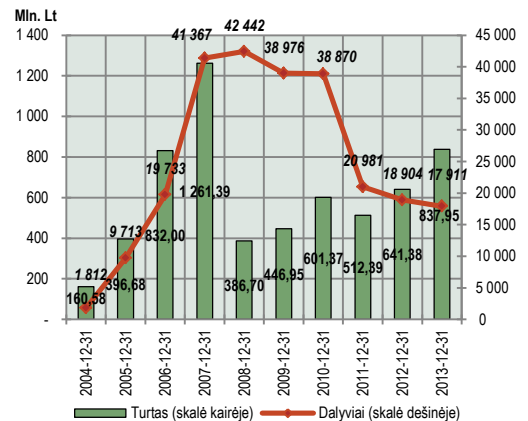
Didžiausia pagal valdomą turtą ir toliau buvo nekilnojamojo turto fondų grupė (žr. 18 pav.), jos valdomas turtas sudarė 33,07 proc. rinkos (277,15 mln. Lt). Į šiuos fondus buvo investavęs 151 investuotojas. Vidutinis vieno nekilnojamojo turto fondo dydis – 39,59 mln. Lt.

Didžiausi pagal dalyvių skaičių buvo akcijų KIS (žr. 19 pav.), į juos buvo investavę net 75,51 proc. visų KIS dalyvių (13,52 tūkst.), o turtas sudarė 31,66 proc. viso KIS turto (265,29 mln. Lt). Antra pagal populiarumą fondų grupė – mišraus investavimo KIS. Jiems teko 15,63 proc. visų dalyvių ir 19,19 proc. turto. Nagrinėjant tarp smulkiųjų investuotojų populiariausias fondų grupes (angl. *retail funds*), paaiškėjo, kad vienam akcijų fondo dalyviui vidutiniškai teko po 19,62 tūkst., mišraus investavimo fondų dalyviui – apie 57,46 tūkst., SVP fondų dalyviui – 61,57 tūkst. Lt investicijų. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad dalyviais laikomi ir fiziniai, ir juridiniai asmenys.

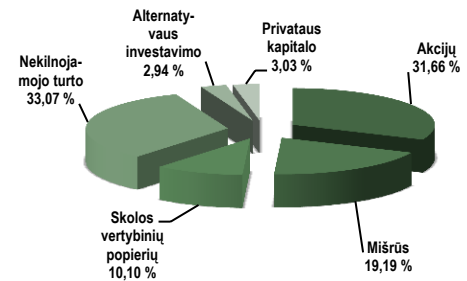
5 lentelė. KIS rinkos duomenys

KIS rūšis	KIS skaičius	Dalyvių skaičius	Turtas, mln. Lt	Vidutinė KIS vertė, mln. Lt
Akcijų	19	13 524	265,29	13,96
Mišrūs	5	2 799	160,83	32,17
Skolos vertybinių popierių	4	1 375	84,66	21,16
Nekilnojamojo turto	7	151	277,15	39,59
Alternatyvaus investavimo	4	49	24,61	4,92
Privataus kapitalo	1	13	25,41	25,41
Iš viso	40	17 911	837,95	20,44

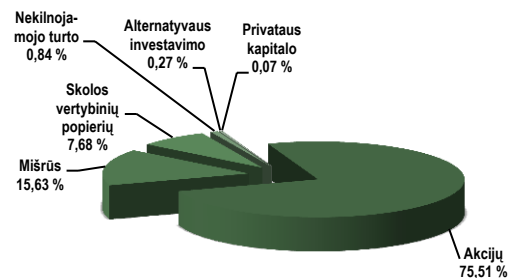
17 pav. KIS dalyvių skaičiaus ir turto kaita

18 pav. KIS turto pasiskirstymas pagal KIS rūšį

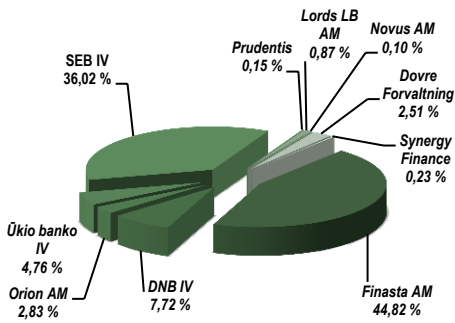

19 pav. KIS dalyvių pasiskirstymas pagal KIS rūšį

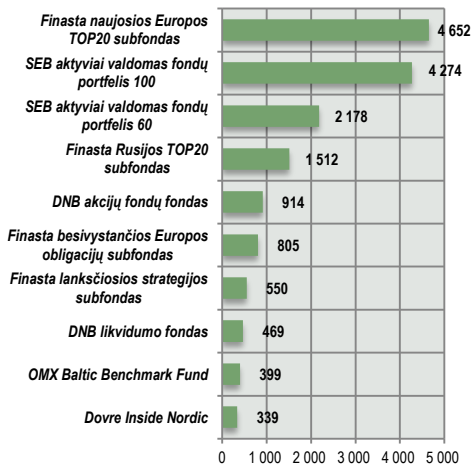

IX. KIS DALYVIAI

20 pav. KIS dalyvių pasiskirstymas pagal VĮ

21 pav. Daugiausia dalyvių turintys KIS

KIS dalyvių skaičius vėl sumažėjo

KIS dalyvių skaičius⁴ 2004–2008 m. nuolat augo, tačiau nuo 2008 m. pabaigos ši tendencija pasikeitė ir nuo to laiko Lietuvoje įregistruotų KIS dalyvių skaičius kasmet mažėja. Ne išimtis buvo ir 2013 m. – per šiuos metus dalyvių skaičius sumažėjo nuo 18 904 iki 17 911. Pagrindinė sumažėjimo priežastis – „Citadele Baltijos jūros valstybių investicinio akcijų fondo“, III ketvirčio pabaigoje turėjusio 635 dalyvius, prijungimas prie Latvijoje įsteigto investicinio fondo „Citadele Baltic Sea Equity Fund“.

2013 m. gruodžio 31 d. daugiausia dalyvių savo valdomuose fonduose turėjo UAB „Finasta Asset Management“. Į jos valdomus IF buvo investavę 8 027 dalyviai (žr. 20 pav.). Antra pagal dydį buvo UAB „SEB investicijų valdymas“, turinti 6 452 dalyvius. Ketvirčio pabaigoje 1 383 dalyviai buvo investavę į UAB „DNB investicijų valdymas“ valdomus fondus.

Daugiau nei 1 000 dalyvių turėjo tik keturi fondai

IF, kurių dalyviais gali būti ir smulkieji investuotojai, labai skiriasi pagal dalyvių skaičių. Didžiausias fondas pagal dalyvių skaičių buvo „Finasta naujosios Europos TOP20 subfondas“ – jis turėjo 4 652 dalyvius (žr. 21 pav.). Toliau rikiavosi „SEB aktyviai valdomas fondų portfelis 100“ – 4 274, „SEB aktyviai valdomas fondų portfelis 60“ – 2 178 dalyviai. Į „Finasta Rusijos TOP20 subfondas“ buvo investavę 1 512 asmenų. Net 24 iš 40 šioje apžvalgoje analizuojamų fondų turimų dalyvių skaičius nesiekė 100, o daugiau negu 1 000 dalyvių turėjo tik keturi fondai. Didžioji dalis 100 dalyvių neturinčių fondų yra uždari ir skirti tik profesionaliems investuotojams.

⁴ KIS dalyvių skaičius nustatomas sudėjus kiekvieno KIS dalyvių skaičių. Tas pats asmuo, investavęs į skirtingus KIS, bendroje statistikoje yra laikomas atskiru dalyviu.

X. KIS TURTAS

KIS valdomo turto didėjimą 2013 m. lėmė didesnis vienetų platinimas nei išpirkimas ir sėkminga investicinė veikla

2013 m. pabaigoje 10 VĮ valdė 837,95 mln. Lt KIS turto. Per 2013 m. bendra Lietuvos KIS turto vertė padidėjo 30,65 proc. Fondų turtą didino didesnis investicinių vienetų išplatimas (367,05 mln. Lt) nei išpirkimas (205,14 mln. Lt) ir geri specialiųjų KIS investicinės veiklos rezultatai.

Per 2013 m. IV ketvirtį fondų turtas didėjo 2,4 mln. Lt (0,29 %), nors buvo išplatinta 10,51 mln. Lt vertės daugiau KIS vienetų, nei išpirkta.

2013 m. Lietuvoje registruotų KIS turtas padidėjo 196,57 mln. Lt, buvo išplatinta 161,91 mln. Lt vertės daugiau KIS vienetų, nei išpirkta. Galime daryti išvadą, kad kitą turto padidėjimo dalį (34,66 mln. Lt) lėmė teigiama investicijų grąža.

Didžiausią turto dalį valdė UAB „Lords LB Asset Management“ valdomi KIS

Kaip matyti iš 22 pav., didžiausią KIS turto dalį valdo UAB „Lords LB Asset Management“, valdanti nekilnojamojo turto ir privataus kapitalo fondus – 31,40 proc. visos KIS rinkos, arba 263,13 mln. Lt. UAB „SEB investicijų valdymas“ užima antrą poziciją pagal valdomą turtą, kuris sudaro 260,67 mln. Lt (31,11 % rinkos), trečią – UAB „Finasta Asset Management“, pirmaujanti pagal KIS dalyvių skaičių, valdanti 16,09 proc. (134,84 mln. Lt) turto.

2013 m. daugiausia padidėjo UAB „Lords LB Asset Management“ valdomas turtas – 133,41 mln. Lt, UAB „Dovre Forvaltning“ – 52,34 mln. Lt.

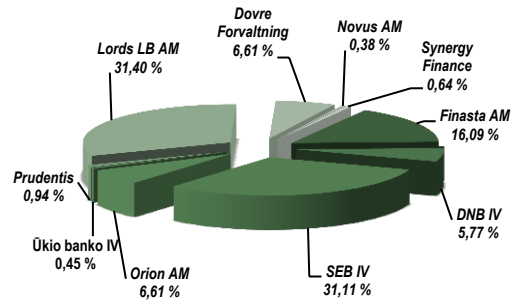
2013 m. gruodžio 31 d. didžiausias pagal turtą IF buvo „SEB aktyviai valdomas fondų portfelis 60“ (žr. 23 pav.), valdantis 143,78 mln. Lt turtą, antras – „Lords LB Baltic Fund III“, jo valdomas turtas buvo 129,21 mln. Lt, trečias – „SEB aktyviai valdomas fondų portfelis 100“, valdęs 116,89 mln. Lt.

Atlikus KIS, veikusių 2013 m. ir jų pabaigoje turėjusių turto bei dalyvių, veiklos analizę, matyti, kad 20 KIS turtas padidėjo, o 20 – sumažėjo. Labiausiai padidėjo (dėl vienetų platinimo) „Lords LB Asset Management“ valdomo nekilnojamojo turto fondo „Lords LB Baltic Fund III“ turtas – nuo 0 iki 129,21 mln. Lt. Taip pat daugiau negu po 1 mln. Lt išaugo dar 15 KIS turtas.

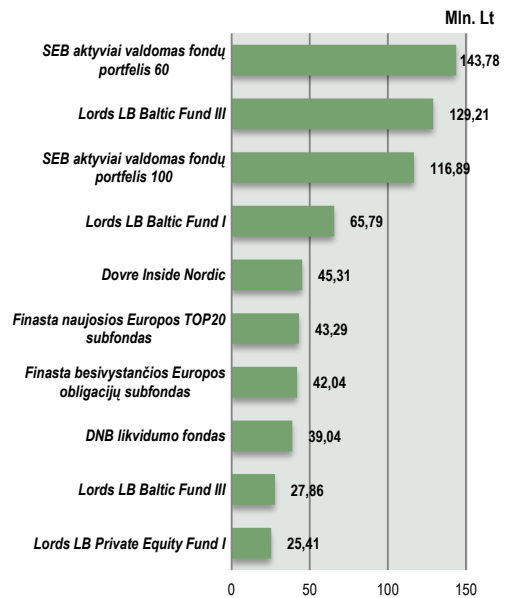
Didėja nekilnojamojo turto fondų turtas

IF rinkoje per 2013 m. smarkiai padidėjo nekilnojamojo turto fondų valdomas turtas (nuo 134,62 mln. Lt iki 277,15 mln. Lt) ir šio tipo fondai tampa vieni didžiausių Lietuvoje registruotų KIS. Naujų fondų kūrimasis ir esamų fondų augimas rodo, kad profesionalūs investuotojai vis labiau pasitiki Lietuvos valdytojais, valdančiais nekilnojamojo turto fondus.

22 pav. KIS turto pasiskirstymas pagal VĮ

23 pav. Daugiausia turto turintys KIS

XI. KIS INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI

6 lentelė. Svertiniai* KIS vienetų vertių pokyčiai

KIS rūšis	2013 m. IV ketv.	Per 2013 m.
Akcijų KIS	▲ 3,5	▲ 10,7
Mišraus investavimo KIS	▲ 2,0	▲ 6,3
Skolos vertybinių popierių KIS	▲ 0,7	▲ 2,0
Bendras svertinis visų KIS pokytis	▲ 2,4	▲ 7,7

*Svertiniams vidurkiams apskaičiuoti naudoti 2013 m. gruodžio 31 d. KIS grynieji aktyvai.

7 lentelė. KIS vienetų vertių pokyčiai*

KIS pavadinimas	Per 2013 m. IV ketv.	Per 2013 m.
Akcijų KIS		
<i>Finasta</i> naujosios Europos TOP20 subfondas	▲ 6,9	▲ 12,6
<i>Finasta</i> Rusijos TOP20 subfondas	▲ 4,6	▲ 2,1
<i>Finasta</i> pasaulio akcijų fondų subfondas	▲ 4,4	▲ 4,6
<i>OMX Baltic Benchmark Fund</i>	▼ 3,0	▲ 9,4
ZPR Amerikos mažos kapitalizacijos bendrovių akcijų fondas	▲ 1,9	▲ 9,1
DNB akcijų fondų fondas	▲ 3,8	▲ 12,7
SEB aktyviai valdomas fondų portfelis 100	▲ 3,0	▲ 10,0
<i>Finasta Baltic Fund</i>	▼ 2,3	▲ 9,4
<i>Dovre Inside Nordic</i>	▲ 3,9	▲ 13,5
<i>Novus Dynamic Portfolio</i>	▲ 10,4	▲ 9,3
<i>Novus Balanced Portfolio</i>	▲ 8,7	▲ 8,8
<i>Dovre Baltic Sea</i>	▼ 1,7	-
Mišraus investavimo KIS		
<i>Finasta</i> lanksčiosios strategijos subfondas	▲ 2,7	▲ 2,1
SEB aktyviai valdomas fondų portfelis 60	▲ 2,0	▲ 6,5
<i>Synergy Finance</i> turto taktinio paskirstymo fondas	▲ 0,4	▲ 1,8
Skolos vertybinių popierių KIS		
<i>Finasta</i> besivystančios Europos obligacijų subfondas	▲ 1,4	▲ 3,7
DNB likvidumo fondas	▲ 0,1	▲ 0,2
<i>Dovre</i> fjell	▼ 2,5	-

*Neanalizuojami UAB „Ūkio banko investicijų valdymas“ valdomi KIS, kurių vienetų platinimas yra sustabdytas.

Finansų rinkų svyravimai paveikė KIS investicinės veiklos rezultatus

2013 m. ketvirtąjį ketvirtį vykęs kainų svyravimas pasaulio finansų rinkose darė įtaką IF rezultatams, augo didžiosios dalies Lietuvoje registruotų KIS vienetų vertės – užfiksuotas 2,4 proc. bendras svertinis visų KIS vienetų vertės padidėjimas (žr. 6 lentelę). Akcijų KIS vienetų vertės didėjo 3,5, mišraus investavimo KIS – 2,0, skolos vertybinių popierių KIS – 0,7 proc.

2013 m. antrojo ketvirčio kritimas pasaulio finansų rinkose paveikė metinius fondų rezultatus, tačiau dėl sėkmingų kitų ketvirčių rezultatų visų fondų vienetų vertės per 2013 m. augo. Labiausiai padidėjo akcijų KIS vienetų vertės – vidutiniškai 10,7 proc., mišraus investavimo KIS – 6,3, skolos vertybinių popierių KIS – 2,0 proc. Visų KIS, į kuriuos gali investuoti ir neprofesionalūs investuotojai, vienetų vertės nuo metų pradžios vidutiniškai padidėjo 7,7 proc.

Didžiosios dalies neprofesionaliems investuotojams platinamų KIS vienetų vertės didėjo

2013 m. ketvirtąjį ketvirtį didėjo 14 KIS vienetų vertės (nuo 0,1 iki 10,4 %), o keturių fondų vertės mažėjo (nuo 1,7 iki 3,0 %). Daugiausia padidėjo „Novus Dynamic Portfolio“ fondo vieneto vertė (žr. 7 lentelę).

Geresni rezultatai matyti analizuojant pokyčius nuo metų pradžios: per 2013 m. didėjo visų neprofesionaliems investuotojams platinamų KIS vienetų vertės – nuo 0,2 iki 13,5 proc.

XII. KIS INVESTICINIO PORTFELIO STRUKTŪRA

Daugiausia KIS lėšų investuota į kitus KIS

2013 m. pabaigoje didžiausią KIS investicijų dalį (32,21 %) sudarė investicijos į kitų KIS vienetus ar KIS akcijas, kurių vertė ketvirtojo ketvirčio pabaigoje buvo 261,68 mln. Lt (žr. 24 pav.). Didžiausia lėšų, investuotų į KIS, dalis buvo paskirstyta akcijų KIS (žr. 25 pav.), investicijos į juos sudarė 25,49 proc. viso KIS portfelio (213,61 mln. Lt). Kita investicijų į KIS dalis teko skolos vertybinių popierių KIS (į juos investuota 4,72 proc., arba 39,56 mln. Lt) ir kitiems KIS – 1,02 proc. (8,51 mln. Lt). Per ketvirtį investicijų į KIS pasiskirstymas pakito nedaug, padidėjo investicijų į akcijų KIS vertė, o sumažėjo kitų KIS ir skolos vertybinių popierių KIS vertės. Pagrindinė priežastis – akcijų kainų augimas rinkose.

Antra pagal populiarumą investicija – įmonių SVP. Į juos tiesiogiai investuota 26,42 proc. KIS turto (221,42 mln. Lt), per ketvirtį SVP dalis KIS portfeliuose padidėjo 14,18 mln. Lt, o pagrindinė padidėjimo priežastis buvo ta, kad nekilnojamojo turto KIS didelę dalį savo lėšų investuoja į šias priemones.

Tiesiogiai į akcijas IF buvo investavę 21,03 proc. turto (176,22 mln. Lt). Per ketvirtį akcijų dalis portfeliuose šiek tiek padidėjo (6,71 mln. Lt).

Per metus labiausiai padidėjo investicijų į įmonių SVP suma (nuo 91,49 mln. Lt iki 221,42 mln. Lt) ir grynųjų pinigų kiekis KIS portfeliuose (nuo 23,05 mln. Lt iki 71,99 mln. Lt).

2013 m. gruodžio 31 d. tiesioginės investicijos į VVP sudarė 6,75 proc., arba 55,56 mln. Lt, grynaisiais pinigais buvo laikoma 8,59, o kaip indėliai – 2,25 proc. KIS turto. Išvestinės finansinės priemonės ir kitos pozicijos (gautinos, mokėtinos sumos ir kt.) sudarė 4,74 proc. fondų investicijų.

IF investicijas į kitus KIS priskyrę prie atitinkamų tiesioginių investicijų (akcijų KIS – prie investicijų į akcijas, skolos KIS – prie investicijų į įmonių SVP), galime apibendrinti investicijų pasiskirstymą (žr. 26 pav.). Didžiausią KIS investicijų dalį (46,52 %, arba 389,82 mln. Lt) sudaro investicijos į akcijas ir akcijų KIS. Įmonių SVP ir skolos KIS teko 31,15 proc. investicijų (260,99 mln. Lt).

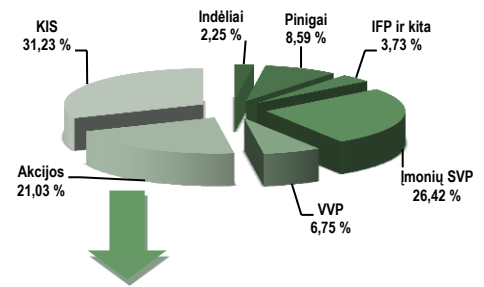
Didžioji KIS turto dalis investuota eurais

Kaip matyti iš 27 pav., 2013 m. gruodžio pabaigoje didžiausia dalis (58,16 %) KIS turto, t. y. 487,35 mln. Lt, buvo investuota eurais, KIS investicijos litais sudarė 13,33 proc. (111,67 mln. Lt), investicijos JAV doleriais – 12,63 proc. KIS turto (105,87 mln. Lt). Kita KIS lėšų dalis buvo investuota Norvegijos kronomis (8,46 %), Švedijos kronomis (2,61 %), Lenkijos zlotais (1,60 %) ir kitomis valiutomis.

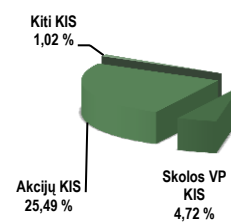
Didžiausia KIS valdomo turto dalis investuota Lietuvoje ir Liuksemburge

Išanalizavus visų KIS investicijų pasiskirstymą pagal šalis (žr. 28 pav.), matyti, kad daugiau nei 45 proc. viso turto investuota Lietuvoje. Po to pagal investicijų dydį yra Liuksemburgas (13,95 %), Norvegija (7,54 %), Airija (7,37 %), ir Estija (5,61 %). Didžiausią dalį KIS investicijų Lietuvoje sudarė įmonių SVP (50,86 %) ir pinigai, gauti už išplatintus fondų vienetus (18,74 %). Taip pat nemaža dalis lėšų buvo investuota į Lietuvos VVP (9,69 %) ir įmonių akcijas (8,57 %). KIS Liuksemburge, Norvegijoje ir Airijoje daugiausia investuoja į šiose šalyse įsteigtus fondus, o Estijoje – į nuosavybės VP. Be to, Lietuvoje registruoti KIS yra investavę Švedijoje, Didžiojoje Britanijoje, Rusijoje, Lenkijoje, Slovėnijoje ir kitose šalyse.

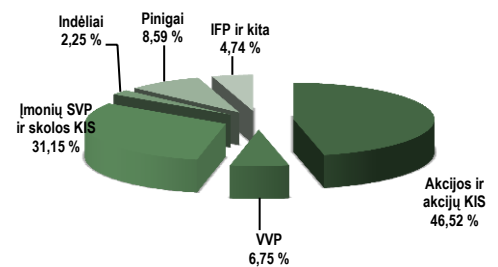
24 pav. Visos KIS rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases

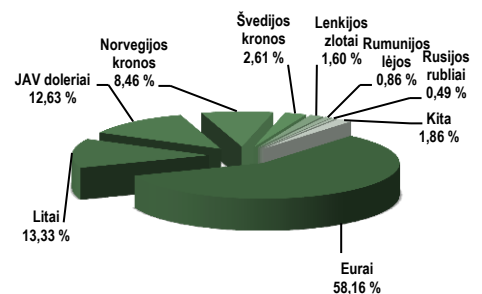
25 pav. Investicijų į KIS pasiskirstymas pagal rūšis

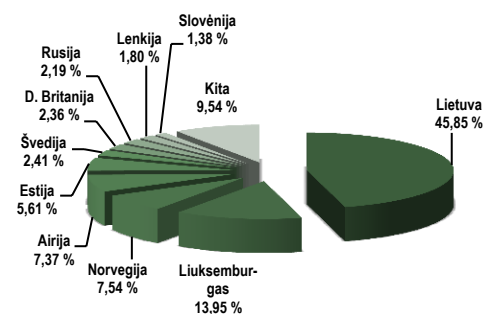
26 pav. Apibendrintas KIS investicijų pasiskirstymas

27 pav. KIS investicijų pasiskirstymas pagal valiutas

28 pav. Visų KIS investicijų pasiskirstymas pagal šalis

XIII. LIETUVOJE VIEŠAI PLATINAMI UŽSIENIO KIS

Lietuvoje viešai platinamų užsienio KIS vertė padidėjo

2013 m. pabaigoje Lietuvoje buvo platinami 56 užsienyje registruoti KIS, turintys 309 subfondus. Užsienio KIS išplatintų užsienio KIS vienetų vertė buvo 1 123,29 mln. Lt (žr. 29 pav.). Per 2013 m. valdomo turto vertė padidėjo 2,32 proc. (2012 m. pabaigoje Lietuvoje buvo išplatinta 1 097,85 mln. Lt vertės užsienio KIS vienetų). Pagrindinė turto vertės didėjimo priežastis buvo investicijų vertės augimas, nes, kaip matyti iš 30 pav., 2013 m. daugiau vienetų išpirkta, nei išplatinta. 2013 m. išplatintų užsienio KIS vertė buvo 43,31 mln. Lt mažesnė negu išpirktų vienetų vertė. Per ketvirtąjį išplatintų KIS vertė taip pat buvo mažesnė nei išpirktų KIS.

2013 m. gruodžio 31 d. duomenimis, užsienio KIS dalyvių buvo 46,9 tūkst.. Per ketvirtąjį ketvirtį dalyvių skaičius sumažėjo 0,57 proc. Palyginti su trečiojo ketvirčio pabaiga, fondų vienetų buvo įsigiję 270 dalyvių mažiau. Per 2013 m. asmenų, turinčių užsienio KIS vienetų, skaičius sumažėjo 12,35 proc. (6 592 dalyviais).

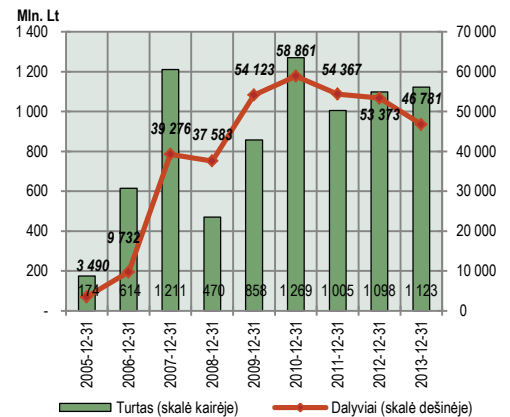
Didžiausia išplatintų užsienio KIS vienetų vertė priklausė „Swedbank“, AB, ir AB SEB banko klientams

Pagal išplatintų užsienio KIS vienetų vertę rinkoje vyravo dvi bendrovės (žr. 31 pav.). „Swedbank“, AB, išplatintų užsienio fondų vienetų vertė 2013 m. pabaigoje sudarė 537,37 mln., o AB SEB banko – 500,26 mln. Lt. Šioms dviem bendrovėms, turinčioms didelį platinimo tinklą, teko daugiau nei 92 proc. visų Lietuvoje išplatintų užsienio KIS vienetų vertės. Kitų platintojų užimama rinkos dalis pagal išplatintų užsienio KIS turto vertę svyravo nuo 0,02 iki 3,03 proc. Didžiausias platintojas pagal dalyvių skaičių buvo AB SEB bankas (žr. 32 pav.). Jo platinamuose užsienio fonduose lėšas kaupė Lietuvos skyriuje – 9,0 tūkst. investuotojų.

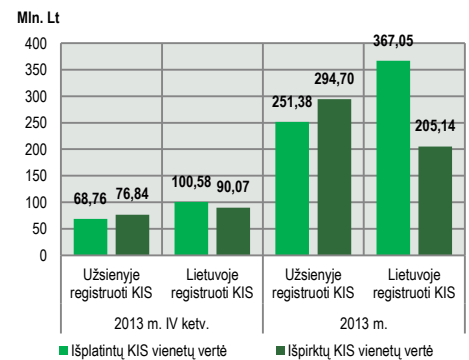
Užsienyje registruoti KIS yra populiariausi tarp Lietuvos investuotojų

Bendrovių pateiktais duomenimis, Lietuvoje viešai platinamų KIS⁵ turtas 2013 m. gruodžio 31 d. sudarė 1 961,24 mln. Lt, dalyvių skaičius – 64 692. Fondų valdomas turtas 2013 m. ketvirtąjį ketvirtį padidėjo 1,52 proc., tačiau dalyvių skaičius sumažėjo – 1,83 proc. Per 2013 m. turtas didėjo 12,77 proc., o dalyvių skaičius mažėjo 10,49 proc. Lietuvoje registruotų KIS turto vertė buvo 285,35 mln. Lt mažesnė nei užsienio KIS vertė. Be to, Lietuvos KIS turėjo 28,9 tūkst. dalyvių mažiau. Vertinant pagal vienetų platinimą 2013 m., populiariausi buvo Lietuvoje registruoti KIS, tačiau valdomas turtas ir investuotojų skaičius rodo, kad užsienio KIS yra dažniau investuotojų pasirenkamas produktas nei Lietuvoje įsteigti fondai. Ir į Lietuvoje registruotus, ir į Lietuvoje platinamus užsienio KIS investuoja neprofesionalūs ir profesionalūs investuotojai.

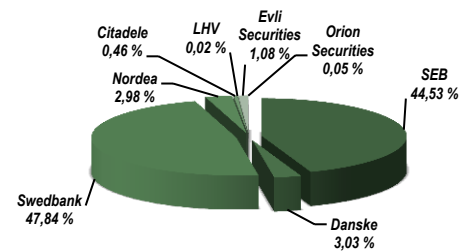
29 pav. Užsienio KIS dalyvių skaičiaus ir turto kaita

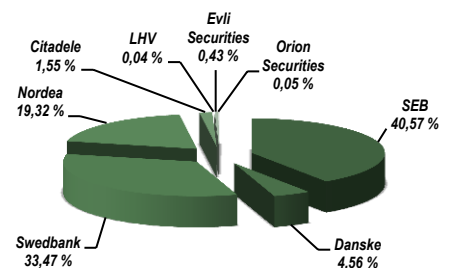
30 pav. Lietuvoje registruotų KIS ir užsienio KIS platinimas bei išpirkimas

31 pav. Užsienio KIS turto pasiskirstymas pagal platintoją

32 pav. Užsienio KIS dalyvių pasiskirstymas pagal platintoją

⁵ Lietuvos KIS turtas ir užsienio KIS turto, išplatinto Lietuvoje, dalis.